

Передплата

«РУСЛАНА» вносіть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на шв року . . . 10 кор
на чверть року . . . 8 кор
на місяці . . . 1.70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шв року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

•Виреш ми очі і душу ми виріеш: з не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5 1/2 год. пополудні.

Редация, администрация і экспедиция «Руслан» під ч. 1. пл. Дамбровського (Хорунджини). Експедиция місцевя в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рубониси звертає ся лише на попередне застереженя. — Рекламациі неопечатані відліти від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Русланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Проект віддовження селянської посілости земельної.

Написав Ол. Барвінський.

(Дальше).

Одначе що до форми кредиту в будуччині мають послідувати зміни. Лише індивідуальні позички, то є гіпотечні позички, уділені приватними особами, мають бути в будуччині виповідальні і сплатні цілою сумою капіталу. Навпаки кредитові інституції (банки, задаткові каси і т. д.) не можуть в будуччині уділяти інших позичок як амортизованих. Але не тільки то, також всі нині на хліборобску посілость затягнені позички мусять бути перемінені на амортизовані позички. Адміністраційні власти мають отже вести нагляд над заведенем примусового умореня всіх гіпотечних інституцій. Дорогою державної адміністрації має ся отже подбати о установлене загальнообовязкових засад обчислення що до плану рілнихних сплат, які мають бути умовлені і має ся наставати на додержуваня декурсивного обчислення відсоток. Ще дальше сягла зміна що до уділюваня гіпотечного кредиту, має послідувати в щадницях. Щадниця мають в будуччині уділяти лише невивповідальних рентових позичок з примусовим уморенем у формі позичок заставними листами. В тій цілі на взір центральних банків ческих і німецьких щадниць мають бути установлені центральні місця для тих інституцій, котрі на основі уділених позичок мають видавати заставні листи. Подібне заряджене має бути зроблене що до сирітських кас. Державним законом має бути поставлено, що по упли-

ві достаточної виміреної vacatio legis щадниця і сирітські каси можуть на хліборобску посілость давати позички лише заставними листами; що до форми особистого кредиту буде зроблена пропозиція, що би для хліборобів знести векслі, то є, має знов бути заведена постановя, що хлібороб не може виставляти векслів.

Заведенем примусового умореня має бути дана порука, що затягнені гіпотечні позички повинні бути в означенім часі в цілости сплачені, а іншими способами має ся запобігти неекономічному обтяженю земельної посілости т. зв. Nachhypotheken. Позаяк в першім ряді приватні особи при уділюваню гіпотечного кредиту висше наділяють земельну посілость як інституції і за те кажуть собі ризико меншої певности винадгороджувати висшими відсотками, то після Гаттінгберского провету має ся впливати на систематичне усуненя індивідуальної гіпотечки кредитом інституцій. Се має бути досягнене всякими способами; передо всім поукою, відтак інтензивним посилюванем конверсій, а в тій цілі була би очевидно потрібна зміна законів конверсійних; окрім того має ся обмістити за способами, що би гіпотечні інституції кредитові мали спримогу уділяти значнійших як доси позичок. Яко такі способи вказує проєкт: зміну приписів оціночних, що би при наділюваню служили інституціям основою незавідні урядові оцінки; зміну деяких постанов екзекуційної процедури (§. 151. про найнизшу подану ціну, §. 174. про сконстатоване стану тягарів маєтности, §. 200. про застанову ліцитаційного поступованя); твореня рентових осель крайними інституціями гіпотечними, котрі мали би участь в ліцитації дїбр, що би тим способом набу-

ті добра видати спосібним до сповнення зобовязань убігателям за невивповідальні рентові позички. До тих способів належав би також розвиток крайних банків гіпотечних, яко осередків хліборобської організації кредитової. Належалоб дбати про засновини гіпотечних банків у всіх краях і о постанову державним законодавством певних засад загальних що до їх діяльности (дозвіл припливу на позички, узгляднене ціли позичок, безвлатні конверсії позицій аж до певної висоти, веденя статистики, орудованя надвишками, твореня союза гіпотечних банків, признаня звільненя від податків і т. п.).

Наколиб здійснили ся всі згадані в горі способи (заведеня примусового умореня, обмеженя індивідуального права, усуненя дальших гіпотек), то се довело би без сумніву до обмеженя гіпотечного кредиту для земельної посілости. Але що Гаттінгберські проєкти не змагають до справдешнього замкненя кредиту для земельної посілости, то обмежене хліборобского кредиту на гіпотечній області повинно бути винагороджене розширенем кредитових справ в області особистого кредиту. Хоч Гаттінгберські проєкти допускають до уділюваня особистого кредиту всі дотеперішні інституції кредитові, то всеж таки головна вага має бути положена на діяльність райфайзенок. Райфайзенки мають бути головним жерелом особистого кредиту для хліборобів. А що би се уможливити, повинна бути в усіх краях заснована густа сітка райфайзенок, повинні для них державною і крайною заपुरкою бути приспорені оборотні резерви а їх вкладкам повинно бути признане публічне безпеченство. За те мали би райфайзенки і їх центральні

Ярослав Гордінський.

Іван Гушалевиц і його творчість.

(Дальше).

IX.

В р. 1852 видає Гушалевиц свої «Цвѣты изъ наддністрянської левады».¹⁾ Під оглядом літературної стійности представляєть ся тая книжочка так слабо, що про неї шкодаб і говорити — ту не має ніодного стишка, що зміг би видержати хоч яку таку критику. Але сеєя літературна поява цікава з иншого боку. «Цвѣты» се перша збірка поезій галицького московфільства. Доси появляли ся вірші наших московфілів по періодичних видавництвах, альманахах і т. п. Гушалевиц був перший русофіл у Галичині, який відважив ся видати свої вірші, у котрих пробиваєть ся уже московфільська ідея, особною книжкою. І ось задля того заслуговуєть «Цвѣты» на особлившу увагу.²⁾ Якжеж виглядав отсей перший продукт московфільської музи на ширшу скалу? Він був такий сам, як і сей наперед: мертвий, без життя, штучний, неприводний, подекуди аж сьмішний задля того.

Передівсім цікаве, що ті «поезії» виходять анонімно. Гушалевиц наче би бояв ся положити на них свій підпис. І дійсно бояв ся зівсім справедливо.

На передї находить ся цитат із Жуковського у великоруській мові, де заповідаєть ся, що автор буде співати про «минувшихъ дней очарованье». Відтак іде присвята: «Его Высокоблагородію Достопочтеннѣйшему Господину Клименту Рачиньскому... искреннѣйшему Любителю народа русского и пр.»³⁾

Самі поезії зачинає «Введеніє до думъ».⁴⁾ Сей стих написаний під очевидним впливом Шевченка «Думи мої, думи... Звідси позичає Гушалевиц не тільки поодинокі гадки, але бере прямо і цілі речення. Змістом сього «Введенія» єсть обава автора, як публіка прийме його вірші. Він не знає, чи найдеть ся хоч одно серце, що привитало би їх, зрозуміло та заплакало разом із ним. Так щож, у світі лукаві люди — вони стануть ганьбити тії пісні. Одначе автор не лякаєть ся того і не дбає про се, бо

•Шире руске сердце •

Мило на васъ гляне.⁵⁾

І він певний, що тії його думи діють ся колись щастя і здіймуєть із себе «шаты сумненьки». А стаєть ся се тоді, коли залунає весела пісня від Дністра по Дніпро та Дон — (той сам уступ, який ми наводили висше).

Та Гушалевиц не вдоволяєть ся тим, що надає своїм поезіям бучім то всеукраїнську марку. У нього виступає поруч того ще і другий мотив — він посилає свої вірші на всю Славянщину:

•Ревными словами
Мило привитайте

Славенську гостину

Съ ними (з братьми) подѣляйте.⁶⁾

Чи не належить сей послідний висказ уважати за відгомін русофільських (чи там псевдославянофільських) поглядів Гушалевица?

Свої симпатії до України висказує Гушалевиц у «Цвѣтахъ» ще вдруге — у стишку «До пчелы»:⁶⁾

„Росой украинской
зъ береговъ Днѣпровыхъ;
И росой Галицкой,
зъ береговъ Днѣстровыхъ,
зъ надъ Прута, зъ надъ Сяна,
зъ Бескидовъ высокихъ
Оживляйся пчелко“.⁷⁾

Крім тих віршів поміщено у «Цвѣтахъ» ще 29 иньших стихотворів різнородного змісту. Особливо багато поміж ними (бо 10) історичних дум — відай чи не усьо передруки із «Зорі галицкої». Отсе перші історичні поеми Гушалевица. Підчас коли у ліричних та взагалі дрібних віршах зміг він хоч часом досягнути які такі успіхи — стрінуло його на полі епіки повне неповодженне. Гушалевицові історичні поеми, се майже усьо річи без найменшого поетичного полету, се тільки віршована і то звичайно кепсько віршована проза. До того мова епічних творів Гушалевица о много поганійша чим у його ліриках. У своїх коротких віршах уживає він хоч деколи троха чистійшої мови, одначе

союзи обмежити ся єдино на особистий кредит і здержати ся від деякого иншого уділюваня кредиту, особливо гіпотечного і кредиту стоваришень.

Тими способами думає Гаттінгберґ се досягнути, що поступенно всі гіпотечні довги переминять ся на невиповідальні, до умореня зобовязані довги, і що тим способом зменшилоб ся обтяжене земельної посілости. Колиж би не досягнуто сеї ціли по певнім означенім часі, тоді дораджує Гаттінгберґ о многу енергічніші способи. В такім случаю дорогою монополізованя позичок заставними листами мала би бути законно унормована виключна допустимість невиповідальної гіпотeki амортизаційної з примусовим уморенем. Практично мало би се таке значіне, що для уділюваня гіпотечних позичок признано би єдино управленими інститутами заставних листів т. є. краєві інституції гіпотечні. Але щоб через те гіпотечний кредит земельного власника не був зависимий зовсім від самоволі краєвих інституцій, то має зобовязати ся ті інституції, щоб они уділяли гіпотечних позичок в обсягу статутами установленої границі позичкової.

Але сї способи не вистарчили би, щоб усунути гіпотeki зпоза інституцій. Кождий особистий віритель може екзекуційною дорогою на основі постанов §. 208. екзекуційного поступованя своє особисте жадане переминити на гіпотечне. Щоби сему зарадити, має після Гаттінгберґського проєкту на случай, колиб гіпотечні позички мали бути обмежені до краєвих інституцій, §. 208. екзекуційного поступованя бути правосильний лише що до позичок уділених райфайзенками, а що до позичок уділених иншими особами або інституціями має правосильність §. 208. устаті. Таким способом уділюваня особистого кредиту обмежилоб ся єдино до райфайзенки.

Проекти Гаттінгберґа звучать отже яко карна санкція, що в такім случаю, наколиб хлібороби не були охотні свої гіпотечні тягарі переминити в амортизовані позички в інституціях, були би они приневолені до сего здійсненем згаданих на початку сєї статії Грабмаєрвських проєктів (гіпотечний монополь краєвих інституцій із змінною границею обдовженя), а при заспокоюваню своїх потреб особистого кредиту були би обмежені єдино на райфайзенки.

Отсе є головні основи Гаттінгберґського проєкту віддовженя селяньскої посілости земельної. Тепер приступимо до загально-

го обговореня сих основ проєкту, не вдаючи ся в подробиці. Зараз наперед примічаємо, що обговорюване сих основ проєкту з становища чисто теоретичного не мало би ціли, а навпаки показує ся конечно потреба оцінити сї проєкти Гаттінгберґа із становища конкретних кредитових відносин і потреб поодиноких країв. Як раз в області селяньского обдовженя показують ся не лише в поодиноких краях, але навіть в поодиноких околицях, питоменности як що до кредитових форм, так і що до кредитових організації, не згадує вже про се, що рівні числа обдовженя з огляду на різнородність якости людей і землі в поодиноких краях і околицях допускають різнородне толковане. Як раз та різнородність спричиняє, що в случаю сдійсненя Гаттінгберґських проєктів, до звязки виринаючих звідси законодатних питань в меншій мірі, як Гаттінгберґ припускає, було би покликано державне законодавство. Гаттінгберґ постуває ся що до сего формального питання в користь компетенції державної ради так далеко, що державному законодавству приділяє навіть управильнене поодиноких статутівих постанов краєвих інституцій кредитових. Але навіть що до питань про віддовжене, належних неперечно до державної ради, буде мүсіло державне законодавство, наколи схоче щось хосенного зробити, обмежити ся до рамових постанов, лишаючи краєвим законодавствам спромогу узгляднати вповні краєві і місцеві питоменности.

(Дальше буде).

Угорське пересилене.

Події ідуть скорим бігом, а тим більше втворюють напружене, що речинець полагади угорської кризи назначений з гори, бо на 10. жовтня назначене повнове скликане угорського сейму і до того часу мүсїть хтось заступити бар. Ферварого і єго кабинет при кермі держави. Тимчасом під хвилю утворене якого небути кабінету видає ся неможливым. Ситуація після послідної авдієнції виробила ся така, що опозиція на Угорщині єще скріпила ся, всі сторонництва коалїції присуаули ся ближше до першої независимости, а навіть проєктують вілїати ся з нею, а ряди лібералів чимраз рідшають через дезертцію до опозиції. Представників коалїції яко парламентарної більшости, принятих так неприємно у Відні, хотяй справедливо они могли уважати ся представниками цілого угорського народа, витають в Угорщині як мучени-

Тая дума повна гарних і поетичних рефлексий, належить безперечно до найліпших творів Гушалевиша того рода. І під оглядом мови і під оглядом форми та змісту представляєт ся вона в досяг добрім світлі. Може бути, що „Дума над могилою“ випала длятого красне, що у ній більше ліричних рефлексий чим епіки.

(Дальше буде).

¹⁾ Повний заголовок звучить: Цвѣты изъ наддѣстрянской левады. Во Львовѣ. Типограф. Института Ставропольскаго. 1852.

²⁾ „Цвѣты изъ надд. лев.“ становлять нині уже велику бібліографічну рідкість — ще більшу чим поезії 1848. р. Я не міг найти їх у ніякій із публичних львівських бібліотек. Доверва przypadково натрафив я на тую книжку в бібліотечі тов. „Академічна Громада“ (ч. 186 Ш. I. П. б. 103).

³⁾ „Введеніє“ і більша частина віршів сєї книжки друкувала ся (також без підпису автора) у „Зорі галицькій“ 1851. р. Тії передруковані поезії (крім дум) цікаві тим, що вони навіть троха иншим духом, як прочі стихи. Вони старші — і в них находимо ще подекуди ремінісценції з колишніх симпатій Гушалевиша до України, котрих у прочих „поезіях“ вже ні сліду. Звертаємо увагу на сї очевидний дуалїзм.

⁴⁾ Цвѣты изъ надд. лев. стор. 6.

⁵⁾ Ibid. стор. 6.

⁶⁾ Се той сам вірш, який Гушалевиш поклав яко програму своєї часописи „Пчела“ 1849. р.

⁷⁾ „Цвѣты“ стор. 73.

⁸⁾ Ibid. стор. 11—16.

⁹⁾ Ibid. стор. 11.

¹⁰⁾ Ibid. стор. 13.

ків, а овації, які устроїно ім при приїзді до Будапешту і в дальшій ході устроюють ім, організуючи манїфестації на велику скалю, тільки підносять популярність опозиційного становища і чинять положене єще більше безвихідним. Дійшло до того, що вже не тільки опозиційна праса боготворить провідників опозиції і кидає громя на Відень і Австрію, але навіть урядові і півурядові угорські дневники стають по стороні Кошутівців в kwestії їх короткого побуту у Відні.

І так правительственний Pester Lloyd пише: Принята з такою радостію вість о авдієнції не принесла того успіху, якого по ній сподівали ся, а лиш утруднила ситуацію. Монарх уложив свої услівя так остро, як ніколи доси, при тім доказав, що не ставить нових умовів, як також уважає реорганізацію засад з 1867 за допуском. Мимо того легко повяти, що ніхто не має довіря, щоби дальші переговори були успішні і принесли якась поліпшене. Пять провідників коалїції відбули нараду, щоби порозуміти ся, що мають сказати королеви; здає ся однак, що они не прийшли до слова. Magyar Ország пише: Король поступив як побідоносний імператор. Наші провідники однак не прийшли зєбрати але поїхали до Відня в цілі оборони наших інтересів. То, що вчєра стало ся у Відні, єсть обуряючим, непередвидженим і непонятним. — Орган аграрив Hazánk пише: Стоїмо здивовані в виду острих слів короля. Услівя короля знайдуть так сильну відпору, що не можна виждати поясненя. Стоїмо в виду тяжких днів. — Урядовий орган Magyar Nemzet каже: Вчєрашний (суботнійший) день витворив безнадійну перспективу. Орган лібералів „Magyar Szó“ виводить: Подія на вчєрашній авдієнції була страшна всякі переговори можна уважати за зірвані. Вчєрашня авдієнція то велика політична катастрофа. Дальше підносить згадана газета факт, що цісар повідомив провідників коалїції, що дальші переговори з ними буде вести гр. Голуховский, і назначув, що гр. Голуховский одержав ніби ролю канцлера, а провідники коалїції, що дуже сумно, санкціонували ту ролю, бо завели з ним переговори. Тимчасом, як звісно угорські представники і без поради ліберального дневника визискали сї маневр, щоби не входячи в мерітум цісарського меморандум, зараз на першім кроці засноукувати що до особи homo regius-a.

Пишучи про поведєне представників угорської коалїції, каже Pester Lloyd: Публична опінія одноголосно висказує своє розчароване з причини принятя, заїсценізованого серед таких торжественних обставин, від якого кождий наївав ся звороту до ліпшого. Однак здає ся, що сама авдієнція стала точкою виходу нових задірок і борб. Способ, в який відправлено заступників зкоалїзованих сторонництва, без вислухання їх старанно приготованої програми, як і пропозиція, щоби пересправляли з міністром заграничних справ, якому не вільно мішати ся до внутрішних, угорських справ, находят у всіх дневниках без ріжнїці партійного становища некорисну оцінку.

Колоб услівя — виводить дальше згаданий дневник — поставлені королем, в самім ділі мали уходити за невідмінне ультиматум, то ніхто не буде міг взяти того за зле послам, які ішли на авдієнцію в пересвїдченю, що від них ожидають усталеня програми, з якою можна би рідити, сүпротив того „sic volo, sic jubeo“ колоб вважали дальші переговори злишними. Що тепер найважнїше, то введєне переговорів що до поодвококих умовів. Після нашої думки се не є зовсім виключеним, а навіть є вказаним сүпротив факту, що король в сїї цілі іменував повновласника, якого послали бажали собі.

Однак і тота стебелінка, якої чіпає ся Pester Lloyd мимо свого осуджуючого становища, рве ся, бо як виходить з розмови з гр. Чіраким, яку оголошує „Zeit“, єго місія, ограничала ся до вислухання відповіди представників коалїції на меморіал Корони, а відтак на повідомленю членів коалїції, що Корона на сї відповіді відповіла. З хвилиєю сповнення сих обовязків місія гр. Чіракого абсолютно скінчила ся.

Віденьські дневники виступають з остриями замітками против гр. Голуховського, в якого накинєну на homo regius угорським представникам

в епіці послугуєт ся майже виключно намаганою великорусиною. Стиль його поем дуже чаето запутаний, неясний, іноді таки прямо абсурдний. Словом, епічні стихотвори Гушалевиша — се майже усьо тільки непотрібний баласт на книгарських полицях.

Із дум, поміщених у „Цвѣт-ах“ варта згадати хіба одна „Дума. Надъ могилою“⁸⁾ Вона визначаєт ся більше ліричним характером і має деякі справді гарні місця. Зміст сєї думи, що складаєт ся із 6 устунів, висказаний у чотирох перших стрічках:

„Стали хмары и сумують
Щось самы думаютъ;
Гей дежъ нашъ давній лѣта
Теперьъ пробувають?“⁹⁾

Автор виходить над могилу і, згадуючи давні часи, висказує ось такі несумнівно поетичні гадки:

„Куда летишь сизокрылый
И быстрый соколе?
Главы, якъ рускїи нивы плачуть,
Червонѣесь поле.
Тамъ ся били сыны нашї
Били ся — упали
А ихъ тѣло бѣленьков
Въ земли закопали.“¹⁰⁾

Дума кінчить ся апострофою до могили — яку автор понимає очевидно яко уособленне історичної минувшини — де говорить ся, що вона огріває собою цілу Русь.

добачують его власний вплив на цсаря. Extra Post приписує всю вину події гр. Голуховському. Була се велика тактична похибка. Монарх не міг надіятися, що таке шортетке прийняте політиків примусить їх до капітуляції. Потрактоване, якого дізнали угорські політики у Відні було того рода, що їх становиско стане тільки змінене. Гр. Голуховський 10 літ систематично втручає ся до внутрішньої політики так австрійської, як угорської. Се безнастанне втручане доказує дуже нещасливої руки гр. Голуховського і довело Австрію і Угорщину в пропасть безконечних пересилень. Гр. Голуховський повалював систематично кожний кабінет у Відні і в Будапешті на те, щоби себе самого представити в очах монарха необхідним. Тепер гр. Голуховський сиринив тільки погіршене загального хаосу в обох половинах монархії і утруднив вихід з сего хаосу.

Кермуючий комітет з'єднаної опозиції відбув вчора засідане під проводом Кошута. Кошут зложив звіт про суботійшнє послухане у короля, як і відомість провідників коаліції, дану монарху за посередництвом гр. Чиракого. Відтак комітет ухвалив ось яке рішене: Кермуючий комітет коаліції признає і оцінює вповні розумний і патріотичний поступок покликаних монархом мужів стану і разом поважне жаліє над тим, що монарх не вислухав віваних до себе провідників, які є представителями парламентарної більшости, отже тим самим мусять ухадити також за представителів цілого народа в публичних справах. Комітет осуджує з цілим обуренням тих, що в тим згляді уділяли ради королеви. Комітет похваляє в глибоки пересвідченя факт, що провідники не вдали ся в переговори з гр. Голуховським і заявляє, що меморіял монарху, яко суперечний з конституцією, не є спосібний причинити ся до санації теперішнього конституційного спору. О год. 5. по полудни комітет зібрав ся на дальші наради.

Про причини в заострення ситуації доносить W. Allg. Ztz, що стало ся те з причини, що Мадьяри не додержали слова. По дімсії кабінету бр. Феєрварого і цюфненю виборчої реформи була підстава до заключеня компромісу, тим більше, що угорські провідники прирікали, що в заміну за сю дімсію і цюффеню виборчої реформи відрочать справу угорської команди. Мимо що жертвовано Феєрварого і виборчу реформу, коаліція не уступила ні кроком. Нараз члени коаліції почали робити труднощі, одні казали, що про приречене уступок не знають нічо, другі викрочували ся, що фальшиво зрозуміли. Корона була в наслідок сего дуже огірчена і порішила явно задокументувати, що не вірять в лояльність членів коаліції. Корона взяла також за зле членам коаліції, що мимо виразного запрошеня едино тільки 4 представників, Кошут зажадав, щоби покликано також гр. Аповіого. Все те зложило ся на заострення пересиленя. Після думки W. Allg. Ztg. бр. Феєрвари одержать наново місію утвореня кабінету, а разом стане реактивований проєкт заведеня загального права голосованя.

Проект умови межи Швецією і Норвегією.

Шведські і норвеські делегати в Карльштаді згодили ся на слідуєчі точки:

Оба краї зобов'язують ся переказати мировому судовому спірні точки, о скільки они не дотичать самостійности, інтегральности і подібних животних kwestій обох держав. Ся умова має обов'язувати на 10 літ, а може стати продовженою на дальший такий самих обсяг часу, коли на 2 роки перед речинцем жадна зі сторін не вповість умови. В полудневій часті границі, межи обома державами має установитись 15-кілометровий нейтральний пояс, в якого області не можуть існувати жадні фортифікації, воєнні пристани і склади амуніції. Однак сі постанови не мають обов'язувати на случай, колиб одна з держав боролась проти спільного ворога, або стояла в війні з третьою державою.

Умова вичислює кріпости, які мусять стати знесені в часі осьми місяців. Давні кріпости коло Фредеріксверн, Гільденлеве, Оверсбергет мають остатись, тільки не вільно їх воружувати. Подробиці переведеня сих постанов стають за-

ключені в спеціальній умові. Контролю в сій справі повірять ся комісії, зложені з трех заграничних, не шведських, ані норвеських офіциров. Кожда з обох держав вибирає по одному офіцирови, а сі вибирають собі третього; колиб не могли згодити ся що до него, то заіменує его президент швайцарської союзнаї ради. Групи фортів коло Кольосвінге не вільно побільшувати ані під зглядом території, ані що до залоги; в обсягу 10 кілометрів від тої твердині не вільно закладати нових фортів. Угода входить в жите можливо найскорше і не може стати знесеною односторонно.

Слідуєчі точки містять близші постанови що до перевозового руху межи обома країями і що до уживаня соїльных водних доріг. В справі способу переведеня знесеня унії порозуміли ся делегати в слідуєчий спосіб: Парлянтам обох держав предложить ся внесене до затверденя сего проєкту угоди в заст режем обонільности, так що угода вїде в жите, скоро Швеция признає Норвегію самостійною державою. Відтак шведський парламент знесе зі своєї сторони дотичні державні акти, після чого трактат підписує ся згідно з ухвалами парламентарів. Ратифікація не є доконечна. По підписаню трактату Швеция має о скільки можна як найскорше нотифікувати державам признає Норвегію самостійною державою, вилученою з унії. Відтак звернуть ся обі держави до тих держав, в якім лучать їх спільні трактати, в просьбою о признає факту, що скінчила ся спільність межи Швецією а Норвегією.

Новинки.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: *Воздв. Чест. Хреста*; римо-кат.: *Косми і Даміана*. — В четвєр: руско-кат.: *Никита, Філот*; римо-кат.: *Внчєслава кор.* — В п'ятницю: руско-кат.: *Евфимій, Людмила*; римо-кат.: *Михайла Арх.*

— **Вибори в Станіславівчині.** Передвиборчі збори будуть завтра в середу в Нагорянці о 1. год. по полудни.

— **З Самбора.** Вечерніці з танцями будуть дня 3. жовтня в „Рускій Бєсїді“. Початок о 9. год. Вступ 1 К. Стрій візитовий.

— **Шкільна гігієна.** Міністерство просвіти видало обіжню, в котрій дирекції іспитових комісій для учителів гімназияльних і реальних шкіл одержали приказ вимагати від кандидатів на учителів середних шкіл, щоби вказали ся знанем шкільної гігієни. Супротив того кожний учительський кандидат зголошуючи ся до іспиту, має зазначити в своїм поданю, чи ходив на виклади з шкільної гігієни, ементуально ствердити те свідочтвами з колькоквій. То знанє кандидата згаданого предмету має бути зазначене також у свідочтві зложеного іспиту. Рівночасно поручає міністерство краєвим шкільним властям, щоби предкладючи внесеня що до обсади опорожнених учительських посад в середних школах подали виразно в кваліфікаційній таблиці кандидатів, або просто в самім внесеном, чи кандидат ходив на виклади із шкільної гігієни і дістав свідочтва з відбутих колькоквій з того предмету. Щоби поознакомити також тих учителів, котрі виконують вже практично учительське званє, з поступамаи шкільної гігієни, зарядило міністерство, щоби до програми доповняючих курсів для учителів середних шкіл втягнуто також виклади із шкільної гігієни, сполучені з відвідуванем поступово улажених шкільних будинків. Вкінци висказує міністерство готовість уділяти в міру средств поодиноким учителям на спеціальну просьбу підмоги для учаси в гігієнічних конгрєсах і для студіованя шкільних улажєнь за границею.

— **Іспит зрілости** в рускій гімназії у Львові в осїнім речинци відбув ся в днях від 19. до 25. вересня. Іспит зрілости зложили: Володимир Бодлак, Никола Дмитерко, Орєст Підлясецький, Мирон Стернюк, Василь Галушка, Іваськевич, Антін Гривняк, Володимир Биливкєвич, Володимир Коновалець, Петро Мостович, Петро Серєда, Василь Степаніна, Антін Цєорох, Авнер Гєсєль (Жид), Ярослав Горалєвич, Зєнон Домбчєвский, Володимир Ільків, Антін Лотоцкий, Ярослав Сімянович, Юліян Мамчинський, Захар Ткачук, Теодор Бєкен, Любомир Данилович і Ходань (єкт.) Один публичний ученик а один екстернієт репробовані, а 2 пуб. ученики і 1. екст. одержали поправку.

— **Іменованя і перенєсеня.** Управитель міністерстаа судівництва іменовув судовими адюнктамаи авєкулєнтамі: Юліяна Куровського в Буску, Романа Петрушевїча в Камінці, Соломона Штрмінгєра в окрузі лївського висшого суду краєвого, Станіслава Якубовського в Лопатині, Євгена Топольницького в Радехові, Маріяна Пурецкого в Монастирєсах, Франца Фридлєвича в

Бірчи, Юл. Кшиштофовича в Бурштині, Жигм. Мїончинського в Гвіздці, Миколу Фірманюка в Борщеві, Стан. Сташевського в Порохнику, Вяч. Івака в Солотвині, Макса Візенбергa в Немирові, Сол. Мельцєра в Новім Селі, Антона Тимякова в Зборові, д-ра Жигм. Паклікєвського в Печєнійчині, Авг. Косовського в Тлустім і д-ра Людв. Енгля в окрузі лївського висшєго суду краєвого. Крім того перєніє судових адюнктів: д-ра Фр. Сороня з Печєнійчини до Солотвини, Вяч. Паклєрєкєго з Солотвини до Надвірної, Володимирa Іванїцького з Надвірної до Станіславова, Івана Франкого з Жовкєви до Львова, Івана Лаза з Немірова до Товмача, Сициляна Чирнянського з Бурштина до Борщева, Івана Будного зі Зборова до Жовкєви, Івана Цурковського з Лопатина до Буча, Івана Гамоту з Солотвини до Болехова, Володимира Сабата з Гвіздця до Скольного, Антона Файгля з Товстого до Калуша, Тому Миколаєвича з Монастирєск до Жовкєви, Євгена Стрійського з Радехова до Заліщик, Івана Сокулєського з Нового Сєла до Рогатина, Антона Рака з Борщева до Любачєва, дра Нусіма Ферїбаха зі Львова до Вижици, а Івана Гавбого зі Львова до Кимполонга. Далше надав адюнктам дрови Мєч. Посуховському в Товмачі і дрови Іванови Моравскому в Буску посаду адюнктів в окрузі лївського висшого суду краєвого.

Всячина.

— **Добродїї дїтий.** В Англії помер онодї Тома Жон Барнардо, якого смерть тронула серця соткам тисяч старших людий і тисячам дїтий. Покійний був великим добродїєм дїтвори, яку вривав з рук зіпсутя і провадив на дорогу чесної праці, ратуєчі її для суспільности. Уроджений в 1845 р. студіював спершу медицину, але вже в 21. році житя посвятив ся виключно опіції над малими опущєними дїтьми. Без ніяких власних средств повело ся єму в короткїм часі вбудувати дві захоронки, окрему для хлопцїв, окрему для дївчат, а крім того дїм для плекая немовлят, покинутих родичами. В своїх змаганях на тїй області був пок. Барнардо неструджений. Рїк по роках виростили его заходами нові величаві захоронки для дїтий по рїжних містах Англії, так, що лишив їх около сто. Він мав недостижимий дар вїєднуваня жертв для бідної дїтвори. Ніхто лишє як він не потрафив зелєктризувати широкі круги населєня і вимолити у него гроша на будову і удержанє захоронок. Сам був небогатий і зі своєї батьківщини лєдвї міг удержати ся, але мав за те щасливу руку. Як деколи взяв ся до якого підприємства, то все заробив і заробок обертав на добродїїні цїли. З тих грошей заснував рїльничу школу, корабельну агенцію для убогих, шпиталь для дїтий, надморську захоронку для реконвалєсєнтів іти гуманїтарні інституції. Імя его буде вїчно жати в історії Англії, а цїлі поколіня вивчєнованої в его захоронках молодїжкї буде з пошанєю згадувати свого добродїя. У всіх інститутах побудованих заходами пок. Барнарда виховує ся тепєр поєверх 40.000 дїтий. Се примір, що може зробити один чоловік з серцем і розумом.

Наука, штука, література.

— **З Львівської Фільгармонії.** Програма концерту п. Саломєї Крушєльницької, який відбудє ся дня 4. жовтня, є отєя: 1) Voito: Ария з опери «Мєфістофель». 2) а) Filiasi: «Come voi»; б) Massenєт: «Je t'aime». 3) Wagner: Ария з опери «Tannhäuser». 4) Лисєнко: Народні пієні. 5) Niewiadomski: Пієні. Акомпанямент обняв проф. Найгавзєр. — На сєй концерт можна вже набувати білєти в касї Фільгармонії.

— **О ліченю домашних звїрят.** Написав В. Федорович ц. к. повітєвий ветеринар. Другє допованєє вїдаєє. Коштом і заходом Товариства „Просвіта“. У Львові, 1905. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Стор. 104. 16°. Цїнн 50 сот. — Є се брошурка вельми потрібна для кожного господаря. Оброблена популярно і основно фавцем. Видїя „Просвіти“ нагородив єї з фундації ім. Стефана Дубравського.

Телеграми

з дня 26. вересня 1905.

Пєтербург. З Москви доносєть, що власти дозволили відбути зїзд земцїв і представителів мїєст без ніяких обмежень. На зїзд має прибути около 200 осїб.

Льондон. До Daily Telegraph доносєть з Токїо, що по ратифікації мирового договору приїде там англїєска флєота у відвідини.

Льондон. Бюро Райтерa доносить, що англїєске правитєльство заходять ся около купна домів я Сінгапурє. Дєвєннєк Observer пишє, що заложєнє підстави до флєотових операций в Сінгапур є одною з точок англєо-япанського договору.

Сан Севастіяна. Іспанський міністер просвіти, перебуваючи тут, заявив, що правитєльство

займе ся справою заручин короля по єго повороті з Німеччини, куда король має поїхати з початком падолєта.

Новий Йорк. Межи середно-американськими республіками, Панама і Костаріка, ведуть ся переговори що до злуки їх в одну державу.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

о цінах збіжжя і продуктів у Львові
від 17. вересня до 23 вересня 1905:

за 50 клг.	
Пшениця	7·80— 7·90 К
Жито	5·85— 6·05 К
Ячмінь броварняний	6·00— 6·25 К
Ячмінь на пашу	5·25— 5·75 К
Овес	6·30— 6·50 К
Горox до вареня	8·25— 8·85 К
Горox на пашу	6·50— 6·75 К
Бобик	5·75— 6·15 К
Ленча	5·90— 6·10 К
Конюшина червона	50·00— 60·00 К
Конюшина біла	47·00— 50·00 К
Ріпак зимовий	11·00— 11·40 К
Насіне льняне	10·10— 10·40 К
Насіне конопл.	9·00— 9·25 К
Хміль	55·00— 75·00 К

Надіслане.

Церковне світло

з маркою «Спасителя» або «Salvator» правдиве стеаринове (мілове) одно з найлучших є біле, тверде, не коптить і не сливає.

Дуже поручає ся:

- I-а Церковне 77 злр., столове 75 злр.
- II-а Церковне 67 злр., столове (натички) 66 злр.

Стеаринове з маркою „Apollo“

- I-а „Apollo“ церков 80 злр., столове 76 злр.
- II-а „ „ „ „ „ „ 70 „ „ „ „ „ „ 68 „

За 100 кильоґр. (кромі транспорту з кр. від кґр.) опакowane даром. Висилає для церков на 3-місячний час заплата (за готівку еще 2% опусту).

Торговля світла церковного

Евгена Мартинця
у Львові
пл. Унії Берест. 5. (2—5)

„Термінар“

календар на рік 1906.

приладжений до потреб канцелярній адвокатицких, нотарияльних, судових, для лікарів і учителів, для товариств заровково-господарських і для всіх тих заводів, де суть потрібні щоденні записки для пам'яті, — вийде в Тернополі з початком жовтня накладом д ра Іздора Голубовича.

Зміст календара:

1. Календар на рік 1906.
1. Записки на кожний день.
3. Тарифа адвоката.
4. Тарифа нотарияльна.
5. Тарифа оплат лікарів в поступованю карнім.
6. О стемпльованю книг торговельних.
7. Приниси податкові для товариств заровково-господарських.
8. Слалі стемплевї з відповіданима поясненями
9. Належитости при висах гіпотечних.
10. Витяг з тарифа стемплевої.
11. Новий закон о належитостях від перенесеня власности (закон з д. 18. червня 1901. ч. 7). В. з. д.)
12. Поясненя приписів почтових і телеграфічних з заподанем тарифи.
13. Таблиці до обчислюваня процентів.
14. Спис руских товариств кредитових з поданем стоши процентовой від вкладок і покжчок.
15. Вказ адвокатів.
16. Спис нотарів.

Ціна одного оправного примірника виносить одна корона (вже разом з пересилкою почтовою).

Анонси приймає видавця, або друкарня п. Йосифа Степка в Тернополі.

Календар буде виконаний старанно і на гарнім папері, про те сподіємо ся, що пов. Громада підобре наше видавництво своїми замовленнями.

Анонси просимо зголошувати безпrowолочно, поза як календар вже друкує ся.

Ціни анонсів:

За цілу сторону друку 30×17 см.	32 К
» $\frac{1}{2}$ „ „	16 „
» $\frac{1}{4}$ „ „	8 „

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає ви-пробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Camarellen

2740 нотар. потверджених свідощтв стверджує певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдиві лише з маркою охоронною «Три сосни». Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Миколай і Ска, дроґуєрия; Якоб Байзер, аптека; О. ф. Вінклер і Сні; Кароль Палевский, аптека; Ів. Шинелес; М. Лазевский аптека; Адольф Ашкеназі, аптека під зод слоном; І. Швєс-Норатинский, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курнер, дроґуєрия; Лев Калер, аптека в Бродах; Иоаким Фридман, апт. в Николаєві; Зигм. Ротенберг, аптека в Олєську; Герм. Бінглєндєр в Перемишлянах; Мартян Собєль в Стрию; Д. Роинґєр, апт. в Зборові; Моріц Бібрінг, апт. в Станіславові; Стан. Бурса, в Косові; Юліан Новіцкий, апт. в Печеніжині; Е. Стєнцєль, апт. в Коломийі; Адольф Дуретєр, апт. в Бережанах; Зигм. Ля дєє, аптека в Вишнівчину; Золдєцслав Нагаїк окр. апт. в Бережанах; Б. Вальк, дроґуєрия в Станіславові; І. В. Лінк, дроґ. в Ярославі; Е. Гєллєр в Надвірній; С. В. Ланґінґєр в Самборі; Др. Юл. Франкоє, апт. в Тернополі; Вільг. Ляндєсберг, апт. в Бродах; Здислав Завалєвич в Камінці; Г. М. Фішєр, апт. в Станіславові; Аптека під Білим Орлом В. Філіпка в Н. Санчі; Лавр. Цімерман маг. фарм в Лїдволочисках; Ігн. Гєшєлєс, апт. в Городнї; Ст. Фалішевский, апт. в Баїєгороді.

Стация почтова телеґр. і залїзн. Річний оборот поверх 3.000 ваґонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини

ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА
в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:
гарні глини кафєловї великого рода і витривалости на хїднї и двірї, стайнї, подвіркї і т. п., дальше плити мозаїковї в тисячх десєтїх від найпростїйшого до найбєгатшого виконанїя (річ. а продуцїя 15 мїліонїх плит) для церков, шкїл, фабрїк і т. д., подвійно полїванї намїнї рурї, номєри, рїмї ові рурї, полїзанї цєгла (сухопрасованї з найвєщєю витривалостию для надїюних будївєль, мокро прасованї для будовї каналїв), плити до викладаня стїлї і фасад, блискучї плити, дахївки всякого рода, натуральной краси, і полїванї у всїх барвах, рурї до дрєнованя, кафєл до печей.
Ілюстрованї ціновї даром і оплатно.
Число робїтнїкїв 700.

Контора вимїни
ц. к упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає всякі папєри цїннї і МОНЕТИ

по найдешєвшїм курсї деннїм не числячи нїякої провїзїї.

Всї калєндарї і часописи можна на увалб в «Сокільскїм Базарї».

Л. Лопатинського ПАРАЦЯ

комєдия в 3 актах зі сьпївами (з побуту лїтнїкїв)

відзначує ся невичєрпанїм ювїальнїм гумором і жвавїм дїяльогом. Ся комєдия абоґачує знатно галєрїю типїв у наших народних шїтуках так з кругїв сєлян, як і мїщухїв. Сьмїшнїсть ситуацїй і характерїв розмїщєна рівномїрно мїж мужїкїв і панїв, і тому ся комєдия надає ся надзвичайно до вистав по читальнїях, бо сєляннї не будє тут бачив сєбе як звичайно в комєдїї упослїдженїм недотєпою, алє протївно має наґоду посьмїятї ся трохи і з мїстових лїтнїкїв. Побїри тє вєє сєй тїрї носїть на собї знамя етичной і патріотичной свїдомостї.

→ Цїна 2 кор. ←

Набути можна у накладчика С. Горунка у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнїях.

Що року гєрять хлопскї мїліони неасєкурованї!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львові (Рвнок 10) одїнокє рускє Товариство асєкурацїйне обезпєчєає будїнкї, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарї виплачує „Дністер“ зарав відшкодованя; оцїнку шкїд переводить разом з мїсцевїми члєнами; черєз 12 лїт виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 мїліонїв, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДНІСТРА“ виносять (з кїнцєм р. 1904) суму 1,183,874 кор. і умїщенї суть в цїнних папєрах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечєних бїльшє як 300.000 будїнкїв. На покритє хат черєпом дїстають члєни „Дністра“ позїчку в Товариствї кредитовїм „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ прїймають ся при всїляких позїчках в Банку краєвїм, касах ощадносїтї і касах сиротиньських.

ЧИСТІЙ ЗИСК по скїнченїм роцї звєртає ся члєнам; в лїтах 1901—1904 звєрнув „Дністер“ члєнам 284.857 кор.; (за лїта 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премїї)

АГЕНЦІЇ „ДНІСТРА“ находять ся у всїх мїстах і бїльших сєлах і тєба подавати обезпечєнє черєз агєнта; господарї письменнї повиннї старати ся о агєнцїї „Дністра“ в таких сторонах, де инші агєнти „Дністра“ не роблять.

Агєнти „Дністра“ заробили вже провїзїї 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпєчєнє ся тїлькє черєз „Дністер“ в Товариствї Крак.; свою провїзїю від сїх обезпечєнь дає „Дністер“ на рускї добродїйнї цїли.

„Дністер“ прїпоручили Прєєсв. Епископскї Ординаряти.

Стережіть ся огня! Асєкуруйте ся в „Дністрі!“

Понрївайте свої хати черєпом (дахївкамї)!